

Sygn. akt VU 114/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 7 stycznia 2014 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. K. prawo do emerytury z dniem 23 sierpnia 2013 roku,**
- 2. zasądza do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy J. K. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 114/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy J. K. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu z dnia 16 stycznia 2014 roku pełnomocnik wnioskodawcy J. K. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie jego mocodawcy prawa do emerytury. W uzasadnieniu wniósł o zaliczenie wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy okresu zatrudnienia w (...) S. A. w B. od dnia 1 stycznia 1994r. do 31 grudnia 1998r. przy montowaniu instalacji sanitarnych i grzewczych w głębokich wykopach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. K., urodzony dnia (...), złożył w dniu 22 lipca 2013 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-6 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 28 lat, 10 miesięcy i 6 dni, w tym 14 lat, 5 miesięcy i 22 dni stażu w szczególnych warunkach : od 14 lutego 1979 roku do 31 grudnia 1993 roku (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych: 30 listopada 1982 roku, od 30 listopada 1984 roku do 2 grudnia 1984 roku, od 1 maja 1985

roku do 1 maja 1985 roku, od 1 października 1986 roku do 1 października 1986 roku, od 31 grudnia 1988 roku do 31 grudnia 1988, od 1 kwietnia 1989 roku do 4 sierpnia 1989 roku, od 1 grudnia 1989 roku do 4 grudnia 1989 roku od 3 stycznia 1990 roku do 7 stycznia 1990 roku , urlopu dewizowego : od 14 maja 1990 roku do 23 maja 1990 oraz zasiłku chorobowego od 3 września 1993 roku do 3 września 1993 roku) na stanowisku monter instalacji sanitarnych i grzewczych w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) S.A W B..

(okoliczność bezsporna)

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy J. K. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

(dowód: decyzja z 22.08.2013r. – k. 22 akt emerytalnych)

W dniu 28 listopada 2013r. J. K. wystąpił z ponownym wnioskiem o emeryturę.

(dowód: wniosek – k.1-6 akt emerytalnych)

W okresie od 14 lutego 1979 roku do 30 listopada 1992 roku wnioskodawca J. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. w charakterze montera wodnokanalizacyjnego.

Z dniem 1 grudnia 1992 roku Przedsiębiorstwo przekształciło się w Spółkę Akcyjną pod nazwą (...) w B..

Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w B. oraz (...) S. A. w B. zajmowało się wykonywaniem usług budowlanych w zakresie budowania instalacji: wodnych, deszczowych i kanalizacyjnych na rzecz innych przedsiębiorstw.

Z dniem 1 stycznia 1993 roku nowy pracodawca wnioskodawcy (...) S. A. w B. zmienił nazwę zajmowanego przez niego stanowiska z montera instalacji wodnokanalizacyjnych na wykwalifikowanego pracownika budowlanego. Mimo zmiany nazwy stanowiska pracy charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy nie uległ zmianie.

Przez cały okres zatrudnienia zarówno w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. jak i w (...) Spółce Akcyjnej w B. wnioskodawca wykonywał prace jako monter wodnokanalizacyjny w głębokich wykopach. Wnioskodawca w całym spornym okresie kładł rury kanalizacyjne (w wykopach o głębokości od 2,5 do 6-7 metrów), rury deszczowe (w wykopach od 2,5 do 4 metrów) oraz rury wodne (w wykopach do 2,5 metra). Była to praca w trudnych, szkodliwych warunkach tj.: na głębokości, w wilgoci i błocie. Pracował w takim charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od 8 stycznia 1990r. do 13 maja 1990r. wnioskodawca pracował na budowie eksportowej w Bułgarii w charakterze montera wodnokanalizacyjnego.

(dowód: zeznania wnioskodawcy - protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku k. 26, od minuty 22.54 do 29.28, zeznania świadka T. A. k protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku k. 26 od minuty 3.30 do 12.17, zeznania świadka H. K. (1) protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2014 roku k. 26 od minuty 12.17 do 22.54 , umowa o pracę z dnia 14 lutego 1979r. – akta osobowe , świadectwo pracy z dnia 15 stycznia 2010r. - akta osobowe, umowa z 21 grudnia 1989r. – akta osobowe, pismo o rozwiązaniu umowy z 13 maja 1990r. – akta osobowe, , angaż z dnia 19 stycznia 1993 roku – akta osobowe, , pismo z dnia 1 grudnia 1992r. – akta osobowe)

W wystawionym wnioskodawcy świadectwie pracy w szczególnych warunkach z dnia 15 września 2009r. pracodawca zaświadczył, że w okresie od 14 stycznia 1979 roku do 31 grudnia 1993 roku w roku Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w B. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na robotach wodnokanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach na stanowisku montera instalacji sanitarnych i grzewczych, wymienione w wykazie A Dział V poz 1 pkt 6 załącznik 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku .

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach - k.5 akt)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013, poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracę w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie

wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie od dnia 1 stycznia 1994r. do 31 grudnia 1998r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Spółce Akcyjnej w B. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tym okresie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi. Szczególne warunki pracy wnioskodawcy Sąd ustalił w oparciu o spójne i logiczne, a co za tym idzie wiarygodne zeznania świadków: T. A. i H. K. (2), którzy w spornych okresach pracowali razem z J. K. na tym samym stanowisku, a zatem posiadają szczegółową wiedzę na temat jego codziennej pracy i obowiązków oraz zeznania samego wnioskodawcy, a także dokumentację zgromadzoną w jego aktach osobowych. Zeznania świadków ani wnioskodawcy nie były kwestionowane przez organ rentowy.

Analiza zeznań świadków oraz dokumentów osobowych prowadzi do wniosku, że wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach w całym spornym okresie swojego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Spółce Akcyjnej w B.. Wprawdzie w świadectwie pracy oraz angażach z tego okresu stanowisko wnioskodawcy jest określane jako wykwalifikowany pracownik budowlany. Nie mniej o szczególnych warunkach pracy nie decyduje nazwa stanowiska – jak chce organ rentowy – ale rodzaj rzeczywiście wykonywanej pracy. A ta przez cały okres zatrudnienia, jak wynika z zeznań świadków i wnioskodawcy, była niezmienna i polegała na montażu instalacji zewnętrznych (rur kanalizacyjnych i wodnych) w głębokich wykopach ziemnych. Na uwagę zasługuje fakt, że wnioskodawca taką samą pracę wykonywał także u poprzednika prawnego tj. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. w okresie od 14 stycznia 1979 roku do 31 grudnia 1993 roku i praca ta została mu zaliczona do pracy w szczególnych warunkach. Stało się tak dlatego, że za w/w okres pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w szczególnych warunkach, co z kolei wiązało się z tym, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku montera wodnokanalizacyjnego. Po przekształceniach własnościowych pracodawcy zmieniła się nazwa zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska pracy z montera wodnokanalizacyjnego na wykwalifikowanego pracownika budowlanego. Zmiana nazwy stanowiska nie spowodowała jednak zmiany faktycznie wykonywanej przez skarżącego pracy. Pomimo zamiany stanowiska wnioskodawca w dalszym ciągu wykonywał tą samą pracę co w poprzednim okresie, gdy pracował na stanowisku montera wodnokanalizacyjnego. A mianowicie montował rury kanalizacyjne oraz wodne w głębokich wykopach ziemnych. O szczególnych warunkach pracy nie decyduje nazwa stanowiska pracy, ale praca faktycznie wykonywana.

Prace wodnokanalizacyjne wykonywane w głębokich wykopach, a takie prace wnioskodawca wykonywał w spornym okresie, są pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. działem V poz. 1. Dodać należy, iż stanowisko robotnika budowlanego wykonującego stale prace pomocnicze lub inne w głębokich wykopach wymienione jest wprost w Dziale V, poz. 8 zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Po doliczeniu wnioskodawcy do uznanego przez organ rentowy stażu w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat 5 miesięcy i 22 dni, okresu od dnia 1 stycznia 1994r. do 31 grudnia 1998r., wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach przekraczającym 15 lat.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca w dacie złożenia wniosku spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat), należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sad Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461).